

2:1 rüyet: Eski Antlaşma'da rüyet (görme) ya da rüyetler (görmeler) sözcükleri yirmi altı olayda, yetmiş beş kez geçer. Bu görmeler iki kesin gruba ayrılır: 1. Resimsel görmeler ve 2. Ruhsal görmeler.

1. Resimsel görme, bir kişinin fiziksel gözleriyle gördüğü bir belirtidir. Yalnızca Kutsal Yazı'da kaydedilen resimsel görmeler, güvenilir ve hatasızdır. Kutsal Ruh, Kutsal Söz'de kaydedilen görmeleri seçti ve yazdırdı. Kim görürse görsün, başka hiçbir resimsel görme Tanrı'nın esinlemesiyle bildirilmez, esinlemenin yetkisini taşımaz.

Genel imanlı Yahudi halkı rüyet görmedi. Resimsel görmeler yalnızca peygamberlere özel durumlarda açıklandı. Rüyet görme, peygamberler için bile gündelik bir olay değildi. Bu kurala tek istisna, Daniel 4:5'te bulunur. Nebukadnetsar'ın gördüğü düşün bir bölümü görmeydi. Ama Daniel peygamber, düşü (ve içerdiği görmeyi) açıklamak için hemen kralın yanına çağırıldı (4:8).

Görmelerin yalnızca peygamberlere bildirildiğini gösteren ayetler şunlardır: Sayılar 12:6; Yeremya'nın Mersiyeleri 2:9; Hezekiel 7:26; 13:16, Hoşea 12:10, Mika 3:6, Zekarya 13:4. Kutsal Yazı'nın kaydedilmesi bittikten sonra yeni peygamber atanmadı (Önsözde «peygamber»le ilgili notları inceleyin). Buna göre de, kim görürse görsün, Kutsal Yazı'da kaydedilenlerden başka hiçbir resimsel görme Tanrı'nın esinlemesiyle bildirilmez, esinlemenin yetkisini taşımaz.

Tanrı'dan gelen görmeler yalnızca seçilmiş peygamberlere verildiği gibi sahte görmeler sahte peygamberler tarafından görülürdü. Genel Yahudi halkı sahte görmeleri görmedi (Yeremya 14:13-15, 23:16, Hezekiel 13:7,8,16). Bunun tek istisnası şudur: Eyup peygamberle yakın ilişkide olan Elifaz, sahte görme gördü (Eyup 4:12-17'yi Eyup 42:7'le karşılaştırın).

Sahte görmeleri yayanların cezası ölümdü (Yeremya 14:14,15). Yayıdıkları bildiri gerçekleştiyse bile, eğer öğrettikleri bilgi Tanrı Sözü'ne karşı olduysa, o peygamberler ya da görme görenler ölüm cezasına çarptırılırdı (Tesniye 13:1-5; Yeremya 14:14,15). Eğer bir peygamberlik veya düşün (rüyanın) Tanrı'dan olduğu ileri sürülüyse, her ayrıntısı gerçekleşmeliydi (Tesniye 18:20-22). Görmeler için daha hafif bir koşulun benimsenmesi düşünülemez.

2. Ruhsal görmeler aslında Tanrı bağılsının yaşamı ve içinde bulunduğu durumlar için bir ayırt etme yeteneğidir. Bu tanrısal rehberlik sürekli olarak Kutsal Söz'e uygundur (Süleyman'ın Meselleri 29:18, 1. Samuel 3:1).

Ruhsal önderlerin ruhsal görmeleri yoksa topluluk, bilgi yokluğundan yıkıma uğrar (2. Tarihler 15:1-6 ve Hoşea 4:6). Çobansız koyunlar gibi olur (Markos 6:34).

Peygamberlerin bazıları ruhsal görmelerde yanıldılar (Yeşaya 28:7). Bunlar sağlam öğretiyi iletmeyi savsakladılar (Yeşaya 28:8-10).

Eski Antlaşma döneminde resimli ve ruhsal görmeler yukarıda anlatılan bu koşullar altında bildirildi. Yeni Antlaşma dönemindeki koşullar neydi? Vahiy kitabında bulunan belirli görmeler dışında, Yeni Antlaşma'da kaleme alınan görmelerin anlamı belirgindir (Haberciler'in İşleri 11:1-18; 16:9-10; 18:9-10). Yeni Antlaşma'da en erken yazılan bölümler daha sonra yazılanlarla karşılaştırılırsa, görmelerin öneminin gittikçe azaldığı görülür. Örneğin Pavlus, kilise çağında Mesih inanlıları topluluğuna verilen armağanların ne olduğunu, niçin verildiğini ve nasıl

uygulanacağına ilişkin yoğun bilgiler verdi. Sistemli olarak öğrettiği bu konular arasında görmeye de düşe de yer vermedi.

Haberciler'in İşleri 2:17 ayetine dayanarak kimisi, kilise çağını «son günler» olarak anlar, bu nedenle Mesih inanlılarının bugünlerde düşler (rüyalar) ve görmeler (rüyetler) görmelerini uygun bulur. Haberciler'in İşleri 2:17 v.s., Yoel 2:28-32'den aktarılmıştır. Yoel'de yazılan düşlerin görüleceği zaman İsa Mesih'in dünyaya döneceği dönemdir. Bir ayet değil, Yoel'den aktarılan parça bütün olarak incelenirse, bu peygamberliğin Pentekost gününde gerçekleşmediği kesindir, çünkü «kan, ateş ve duman bulutları» görülmemekle birlikte «güneş karanlığa, ay da kan rengine» dönmedi¹. Özet olarak Yeni Antlaşma'nın hiçbir yerinde düş (rüya), görme (rüyet) peşinde koşmak önerilmez. Romalılar 10:17 ve 2. Timoteus 3:16,17'ye göre iman, Mesih'le ilgili sözü işitmek, anlamak ve uygulamakla güçlenir (Matta 17:2-4 ayetlerini 2. Petrus 1:18-19'la karşılaştırın). (Rüyetle ilgili bu notlar, Eski ve Yeni Antlaşma'da, İslam ve Psikolojide Rüyetlerin ve Rüyaların Rolü adlı daha basılmamış kitapçıktan alınmıştır.)

rüyet vadisi: Bu deyim Kutsal Yazı'da yalnız bu ayette ve beşinci ayette kullanılır.

vadi: Yerusalem deniz düzeyinden yaklaşık 785 metre yükseklikte bulunur. Dağlarla çevrili olduğundan (Mezmur 125:2) Yerusalem, «vadide oturan» olarak bilinir (Yeremya 21:13).

rüyet vadisinin yükü: Yerusalem «rüyet vadisi» olarak adlandırılır, çünkü orada Tanrı peygamberlerine düşüncelerini bildiriyordu. Bu peygamberlik Yerusalem'e karşıdır. Yerusalem şenlikli bir kentti (22:1). Ama surların hemen dışında düşman orduları kenti tehdit edecekti (22:5-7). Saldırıya karşı bazı önlemler alındıysa da (22:8-11), Tanrı'ya dönülmeyecekti. Tam tersine, bu tehlike birçoklarını aşırılığa itti. Çul kuşanıp kendilerini Tanrı önünde alçaltmaları, O'nun acıması için yalvarmaları gerekirken yiyip içmekle sorunlarını unutmaya çalıştılar (22:12,13). Bu yüzden Yeşaya, ölüme dek bağışlanmayacaklarını bildirmek zorundaydı (22:14).

Babil, Tanrı'yla diri bir ilişki içinde olmadığı için «deniz çölü» olarak tanıtıldı (21:1). Ama Tanrı'nın seçtiği ve sevdiği kent Yerusalem, görme vadisiydi. Birincisi çöl, kuraklık ve bozkırdı. Diğer sulanmış ovalar, yemyeşil yamaçlardı. Her ikisinin adı da, halklarının Tanrı'yla ilişkisini

---

¹Haberciler'in İşleri 2:16 Yoel peygamberin bildirdiği dönem ne zaman gerçekleşecektir? Yoel 2:27'ye göre Tanrı İsrail'in ortasında olacak, yani İsrail'i tekrar Kenan bölgesine yerleştirmiş olacaktır (Hezekiel 37:21-28). Ondan sonra (Yoel 2:28) Ruhundan tüm insanlığa dökülecektir.

Haberciler'in İşleri 2:17,18 Tanrı tüm insanlığa Ruhundan dökülecektir. Kutsal Ruh yalnızca Mesih inanlılarına verilir (Efesliler 1:13). Demek ki, Tanrı'nın Ruhundan döküleceği zaman dünyadaki herkes inanlı olacaktır. Tüm insanlık hangi çağda Mesih inanlısı olacaktır? Büyük Sıkıntı'nın sonunda tüm Mesih inanlısı olmayanlar dünyadan alınıp yargılanacaktır. Büyük Sıkıntı bitince Mesih İsa'nın hükümrانlığına gireceklerin tümü Mesih inanlısı olacaktır (Matta 13:37-43,47-50; 25:31-46). Mesih'in hükümrانlığına girdikten sonra inanlıların çocukları doğacak (Yeşaya 65:20). Ama bunlardan bazıları Mesih inanlısı olmayacaktır (Vahiy 20:8). Görülür ki, yalnızca Mesih'in hükümrانlığının başlangıcında her bir insan Mesih inanlısıdır. Bunun için Kutsal Ruh Mesih'in hükümrانlığının başlangıcında tüm insanlığa dökülebilir.

Haberciler'in İşleri 2:19,20 Bu ayetlerdeki olaylar Mesih İsa'nın ikinci gelişinden hemen önce olacaktır (Matta 24:27-30). Yerdeki belirtiler kan (Vahiy 6:8; 8:7-9; 9:15; 14:20; 16:3), ateş (Vahiy 8:5,7,8,10; 16:8) ve duman (Vahiy 9:2-4) olacaktır. Yukarıdaki belirtiler güneş ve ayla ilgili olacaktır (Matta 24:29).

yansıyordu. Kişisel olsun, ulusal olsun her yaşam, yaşamı sürdürenin Tanrı'yla bağlılığının oranını açığa çıkarır.

Kutsal Yazı'nın dağıtıldığı ve öğretildiği ortama bir açıdan «görme vadisi» denilebilir. Tanrı'nın, tanıdığı fırsatlara göre ürün beklediği unutulmamalıdır. Kişi özel ayrıcalıklardan yararlandıktan sonra ürün vermezse, Tanrı'nın yargısından saklanamaz (Amos 3:2; Matta 11:23). Bir bölgenin yargısı, görme vadisinde bildirilenlere gösterilen saygı oranına göre verilir (22:5).

Bu görmenin zamanı tam anlaşılmaz. Çoğu kişi bu peygamberliğin Sanherib'in Yerusaleml'i kuşatmasında tamamlandığını düşünür. 22:9-11'deki onarımlar Kral Hizkiya'nın Sanherib'e karşı aldığı önlemlere benzer (2. Tarihler 32:3-5,30). Bundan başka, Şebna ve Elyakim'le ilgili olay (22:15-24), kesinlikle Hizkiya'nın dönemine özgüdür. Onun için bu saldırının Sanherib'in dördüncü yılında (İ.Ö. 701) olduğu sanılır. Ne var ki, Yahudiler'in Tanrı'ya karşı soğuk ve duygusuzca davrandıkları, bu nedenle de yıkıma uğrayacakları vurgulanır (22:12-14). Sanherib'in Yerusaleml'i kuşatmasında böyle bir durum olmadı. 22:12-14 ayetleri, Yahuda'nın Nebukadnetsar'ın eliyle sürülmesine çok daha uygundur. Ancak, bu bölümdeki peygamberlik iki evrede tamamlanmış da olabilir.

Ey şehir, bağırsırlarla dolu, gürültülü, şenlikli şehir: Yerusaleml'in nüfusu çoktu, ticaret merkeziydi, yurttaşları rahat yaşıyordu. Nineve de bolluk, rahatlık ve varlık içinde göneniyordu (Tsefanya 2:15). Varlıklı olmak bir kenti yıpratır, onu tehlikeye sokar, ruhsal etkenleri algılamasını engeller.

1. Buradaki zamansız sevinç, Yerusalemliler'in kendilerine güvendiğini ortaya koyar. Belki de Tanrı'nın, seçtiği halkın düşmanlarının eline düşmesine izin vermeyeceğini sanmışlardı. Budalaca sanıları, bir perde gibi zayıflıklarını görmelerini önledi (22:8).
2. Bu zamansız sevinç, bastırmaya çalıştıkları karamsarlıktan doğdu. Eğlenceyle uğraşmaları, onları o saatin tehlikesinden kurtaracak olanakları araştırmalarını, gereken görevleri yüklenmelerini engelledi.
3. Tanrı'ya güvenmeyen kişinin duyduğu sevinç geçicidir; temelsiz ve zamansızdır.

sana ne oldu da hep birlikte damlara çıktınız: Orta Doğu'da düz damlar oturmak için elverişlidir (Hakimler 16:27; Nehemya 8:16). Yerusaleml kuşatılınca çoğu kişi oturmak için değil, düşmanın yaklaşmasını görmek ve kendilerini düşmandan korumak için dama kaçacaktı.

22:2 kılıçla ve cenkte öldürülmedi: Savaş daha başlamadan önce ölümler olacaktı. Sanherib'in orduları ürünleri yiyip bitirmiş olabilirdi. Bu nedenle ulusun, kıtlık koşulları altında eziliyor olması olanaklıdır (Yeremya'nın Mersiyeleri 4:9). Sanherib çiviyazılarında şunu bildirdi: «Yerusaleml'de, kralların kentinde Hizkiya'yı kafes içinde tutulmuş bir kuş gibi kapattım. Onun etrafında kuleleri yükselttim ve kentinin kapısını kapadım.»

Bu ayetin bir başka yorumu şudur: Halkı saran korku onu kılıçla vurulmuş bir insan gibi etkisiz kılmıştı. Üçüncü yorum da şöyledir: Kaçan hakimler savaşta onurlarıyla ölmedi, kaçarken vuruldular. Üçüncü ayet bu son tezi destekler.

22:3 hakimler: Yahuda kentlerini korumakla görevlendirilenler, tehlike anında kentleri Asur ordularına terkettiler (36:1).

hepsi birlikte bağlandılar: Mısırlı heykeltıraşın yarım kabartmasında sürgünlerin ipele bağlandığı görülür.

Yeşaya'yı endişelendiren şu etkenler vardı:

1. Yerusalem'in ahlaksızlığı -- yargı gününde sofraya oturup eğlenmesi (22:13)
2. Yerusalem'in ruhsal düşüklüğü -- Tanrı'yı unutması ve sıklıkla düzenden kaçması

Kendi ülkesin ruhsal durumu, her Mesih inancısını ilgilendirmelidir. Çünkü:

1. Ülkenin ruhsal durumu, siyasal ve maddesel yönünü betimler.
2. Ülkenin ruhsal durumu, Tanrı'nın tasarılarıyla yargılarını pekiştirir.

Bir Mesih inancısı ülkesine karşı tüm görevini yerine getirecekse:

1. Tanrı'nın ülkeyi yönetmesi ve ona acıması için dua etmeli,
2. Yaşamıyla tanrısal bir örnek olmalı, çevresindekilerin Kutsal Yazı'ya uygun bir yol izlemeleri için etkisini kullanmalıdır:
  - a. Kutsal Yazı'nın yaşamsal ilkelerini iyi bilmeli ve kendisi için benimsemeli,
  - b. Bu kutsal ilkeleri toplumun anlayabileceği bir biçimde anlatabilmeli,
  - c. Etkisi Tanrı için kullanılсын diye dua etmelidir.

22:4 acı acı ağlayacağım: Yeşaya'nın yeniden söz dinlemez bir halk için kaygı çektiği görülür. Yahudalılar'a ders vermek için çıplak gezerek alay konusu olmayı üstlenen peygamber (20:2), ülkesinin uğrayacağı yıkım nedeniyle avuntu bulamadı (Mika 1:8,9).

Peygamberlerin topluluk önünde ağlamaları, uyarıcı bir tanıklıktı. Yeşaya'nın ağlaması topluluk tarafından bir uyarı olarak anlaşılmalı, onları bu kaygının nedenini sormaya isteklendirmeliydi. «Ağlamanın vakti var» (Vaiz 3:4).

1. Mesih inancısı da gelecek olaylar nedeniyle kaygı duyar, zaman zaman gözyaşlarıyla üzüntüsünü dışavurur. Mesih İsa'nın Yerusalem için ağlaması gibi (Luka 19:41-44) Mesih inancısının ağlaması da uyarıcı bir tanıklık olabilir.
2. Kişi başkasının üzüntüsünü duyduğu için ağlayabilir. Örneğin, İsa Mesih Lazar'ın ölümüne ağladı (Yuhanna 11:33,35).
3. Sıkıntı çeken kişinin ağlaması, duyduğu baskıyı bir ölçüde azaltabilir.
4. Ne var ki, şu tehlikeye dikkat edilmelidir! Ağlamak, kişinin kendisine acıması ya da kendini başkasına acındırması için bir araç olmamalı. Kişi kendisini yasa teslim ederse, gönüllü bir çaresizlikte boğulabilir. Böyle bir düşkünlükten kurtulmak oldukça zordur. Bir kişi, herhangi bir tiryakiliği yener gibi kendini aşırı üzüntüden özgür kılmalı. Buysa, Kutsal Yazı'daki vaatlere iman etmekle (Romalılar 8:32), tanrısal ilkeleri uygulamakla gerçekleştirilir (2. Korintliler 10:5; Filipililer 4:8,9).

Yeşaya, Yerusalem için ağlamasıyla İsa Mesih'i andırır (Luka 19:41-44). Ayrıca Yeşaya'nın «YAHVE'nin kurtuluşu» anlamına gelen adı, İsa'nın «YAHVE Kurtarıcıdır» anlamındaki adına çok yakındır. İsa Mesih gibi Yeşaya günahlıyı uyardı ve aynı zamanda ona acıdı. Yeşaya'nın kaygı çektiği Yerusalem'de öldürüldüğü sanılır; Mesih İsa'nın Yerusalem'de öldürüldüğü bilinir.

Yeşaya'nın ve İsa Mesih'in Yerusalem için çektikleri kaygının birçok benzer yanı vardır:

1. Yeşaya da, İsa Mesih de bir düşmanın Yerusalem'e saldıracağını bildirdi. Her iki olayda Yerusalem ağır ve iğrenç günahları nedeniyle düşmanın eline düştü. Yargının gerekli olmasına karşın, yargıyı bildirenler gözyaşlarını engelleyemedi.

2. Her iki olayda da sıklık düzeni bildiren sıklık düzeni görecek olanların akrabasıydı. Başka ulusların göreceği yargı da Yeşaya'yı üzmüştü:
  - a. Moab (15:5)
  - b. Moab, Kirheres (16:11)
  - c. Babil (21:3,4).
 Ne var ki, yalnız Yerusalem için yas tuttuğu bildirilir.
3. Toplumlar günahattan Tanrı'ya dönseydi, hiçbirine sıklık düzen gerekmezdi. Bu bilgi Yeşaya'nın da, İsa Mesih'in de üzüntüsünü artırıyordu.
4. İki olayda Yerusalem'in yurttaşları, olup bitenleri ruhsal açıdan yorumlayacak durumda değillerdi.
  - a. Yerusalem'in vadileri düşmanın arabalarıyla doluncaya dek savaş hazırlıklarına başlanmamıştı (22:7-8).
  - b. Mesih İsa da Yerusalem için «Tanrısal ziyaret vaktini bilmedin» dedi (Luka 19:44).

kavmim kızının soyulmasından ötürü: Sanherib, Yerusalem'den aldığı çapul malını şöyle anlattı: «Hizkiya, 30 talant altın, 800 talant gümüş, değerli yakut, büyük ... taşlar, fildişi divanlar, fildişinden yapılmış yüksek tahtlar, yabani sığırların derileri ve boynuzları, silahlar, her şey, büyük bir hazine, onun kızları, sarayının hadımları, erkek ve kadın muzikçileri yaşadığım yer olan Nineve'ye arımdan gönderdi.» (G. Smith, Eponym Canon, sayfa 135, II.29-37'den The Pulpit Commentary, sayfa 352'ye aktarılmış olan nota göre). Bunun hepsini Sanherib'e göndermek, Hizkiya'nın ne denli alçaltıldığını gösterir (2. Krallar 18:15,16).

beni teselli etmeye çalışmayın: Yeşaya'nın buradaki sözleri, Yeremya'yı andırır (Yeremya 9:1).

22:5 Yehova tarafından ... gürültü, çığneneme, şaşkınlık, duvarların yıkılması ...:

1. Tanrı dünyayı üzüntülü günlere teslim eder.
Üzüntüyü oluşturan insansal araçlar belirgindir. Bu araçlar o denli belirgindir ki, gözleri ruhsal ilkelere kör olanlar, olayların arkasındaki Tanrı'yı göremez (22:11).
2. Tanrı üzücü olayları göndermekle insanların günahattan dönmelerini (22:12) ve kendilerini O'na teslim etmelerini amaçlar.
3. Uluslar da, bireyler de, Tanrı'nın sıkıntıyı göndermekle oluşturmak istediği amaca karşı direnebilir (22:13).
4. Günahattan döndürmeyen üzüntünün sonucu ölümdür (2. Korintliler 7:10).

dağlara feryat etme günüdür: Romalı İmparator Titus'un Yerusalem'i İ.S. 70 yılında yıktı. Yahudi tarihçi Yosefus, aynı betimlemeyle, «dağlara haykırma günüdür» diyerek bu olayı anlattı.

22:6 Elam: ²Elam, çok erken bir tarihten beri bağımsız bir krallıktı (Tekvin 14:1,9). Yeşaya'nın döneminde Elam, Asur'a karşı çoğu zaman düşmanca davranıyordu. Asur kralı Sargon Elam'ın bir parçasını ele geçirdi, egemenliğinin batı bölgelerinden getirilenleri Elam'daki kolonilere yerleştirdi. Göçmen toplulukları da, yerlileri de Babil valisinin yönetimi altına koydu. Buna göre, Elamlılar'ın hem Sargon'un hem de Sanherib'in ordularında bulunması olanaklıdır. Aşağı Dicle Irmağı'nın kenarına dek uzanan Elam ülkesi daha sonra Farslar'ın bir eyaleti oldu. Yeremya, Elam'ın yargısına ilişkin bilgi verdi (Yeremya 49:34-39).

---

²Eklere Kutsal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağından alınan notlara da bakın.

ok kılıfını sırtına vurdu: Elam okçuları, yetenekleriyle tanınmıştı (13:17,18; Yeremya 49:35).

kalkanın örtüsünü çıkardı: Ok ve kalkan, hafif ve ağır donatılmış iki askeri birlikten söz eder.

Kir: ²Kir, Tiglat-pileser döneminde Asur'un yetkisini tanıyan bir ulustu. Tiglat-pileser, Şam halkını Kir'e sürgün etti (2. Krallar 16:9; Amos 9:7).

22:7 en iyi vadilerin cenk arabalarıyla doldu: Koyunların otladığı özlü ovalar savaş alanına dönecekti. Esenliğin egemen olduğu hoş çayırlar, düşman ordularına konak olacaktı.

atlılar kapıya karşı dizildiler: Rabşake çırpıcı tarlası caddesinde, yukarı havuzun su yolunda durdu (36:2,11-13). Bu denli yaklaşan bir düşman, kentin surlarının içine sığınmış olanların yaşaması için kent kapılarından malın girmesine izin verir miydi? (22:2'yle ilgili nota bakın).

22:8 Yahuda'nın örtüsünü kaldırdı: Bu örtü neydi?

1. Yahuda'daki köylerle kasabalar, düşmanlarıyla Yerusalemler arasında bir tampon bölge işlevini görüyordu. Bu yerleşim alanları şimdi düşmanın eline düşmüş olduğuna göre Yerusalemler «örtüsüz» kalmıştı (36:1). Yahuda'nın kendini koruyamayacak oluşu apaçıktı.
2. Bu örtünün başka bir anlamı, Yahuda'nın ikiyüzlülüğü olabilir. Yahuda Tanrı'ya güveneceği yerde kendi işlerine, aldığı önlemlere güvendi (22:9,10). Tanrı Yahudalılar'ı günahından dönmeye çağırırdı. Onlar ise, eğlenmeye kalktılar (22:12-13). Tanrı'nın halkı, O'nu bir kenara iterek kendi başlarının çaresine bakıyordu. Bu örtü kaldırılacaktı. Yahudalılar'ın içyüzü artık sergilenecekti (Matta 10:26; 1. Korintliler 4:5).

orman evi: Bu orman evi, büyük olasılıkla Süleyman'ın yaptırdığı silah deposuydu (1. Krallar 7:2-5; 10:17; 14:27). Yapılışında Lübnan'dan gelen çok erz ağacı kullanıldığı için bu deponun adı, Lübnan ormanı eviydi.

Bilge egemenler, barış yıllarında ülkelerini korumak için savunma yöntemlerini sağlama bağlar. Benzer bir biçimde Mesih inanlıları da, düzgün geçen yıllarını savurmaz, ruhsal savaş için donatılma olanaklarından yararlanır. Örneğin, İncil okulunda eğitim görür; çocuk ve gençlik gruplarını yönetmek için kursları izler; inanlılar topluluğunun önderleriyle birlikte pratik görevleri üstlenmekte eğitilir; Tanrı Sözü'nü yaymak için vaaz vermek, radyo programları üretmek, caddede kitap masası kurmak, hastane, hapisane ziyaretlerinde Mesih İsa'yı tanıtmak gibi türlü türlü deneyimler kazanır.

22:8-10 baktın, topladınız, saydınız, pekiştirdiniz, yıktınız, yaptınız: Yahuda elindeki çareleri yokladı, saldırıya karşı önlem aldı. Bu eylemler için suçlanmadı. Tanrı, buna benzer görevleri tamamlamayanları suçlu sayar. Ama Yahuda, Tanrı'ya danışmayarak ve dayanmayarak sanki O'na gereksinimi yokmuş gibi davrandı. Kendini Tanrı'dan bağımsız kıldı (29:16). Yahuda bunun için suçlandı.

22:9 Davut şehri: Davut'un oturduğu kent Yerusalemler'dir (29:1; 2. Samuel 5:7; Nehemya 3:15).

şehri çatlaklarını gördünüz: Toplumsal yıkımlar, bireyleri «surları»ndaki çatlakları onarmak için isteklendirmelidir. Yerusalemler yurttaşları, kaç yıldır aynı çatlak yerlere önemsemeden bakmışlardı? «Onarmaya uğraşmayalım, gerek yok. Bundan bize zarar gelmez» diyerek kaç yıldır tembellik, dikkatsizlik yapmışlardı? İyi ki, düşman yaklaştı. İyi ki, Yerusalemler'i tehdit etti. Yoksa Davut'un ulu kenti, Tanrı'nın görkemli tapınağı için seçtiği konut, sürekli bakımsız kalacaktı (2. Tarihler 32:5). Mesih inanlısı yaşamını yoklasın! Tanrı'ya yaraşmayan çatlaklar nedir? Onları onarmak için tez

davransın. «Uyan! Geriye kalmış ve ölmeye yüz tutmuş ne varsa güçlendirmeye bak! Çünkü Tanrım'ın önünde yaptıklarını doluluğa ermiş bulmadım» (Vahiy 3:2).

aşağıdaki havuzun sularını topladınız: Sanherib'in saldırısı karşısında Hizkiya'nın aldığı önlemler şöyle olabilirdi: Yerusalemliler'in kuzey tarafında -- Asur'un saldırısının kuzeyden olacağı kesindi -- Şam kapısının yakınında açık bir havuz vardı (7:3). Surların dışındaki bu havuzdan akan su bir çaya dökülüyor, sonra da Kidron Irmağı'yla birleşiyordu (2. Tarihler 32:4). Hizkiya'nın ilk işi, Asurlular'ın kent dışındaki su kaynaklarından yararlanmalarını önlemektir. Yerusalemliler'in kuzey surlarına dek açık havuzu ve oradan akan çayı kapadı. Sonra kentin içinde, ikinci bir havuza giden, yer altındaki su yolunu açtı (2. Tarihler 32:30). Yerusalemliler, tehlikeye düşmeden bu havuzdan su alabilirdi (22:11). Bundan sonra da Hizkiya'nın, ikinci havuzdan Ofel'e (2. Tarihler 27:3; 33:14; Nehemya 11:21) tapınağın altından geçen bir su yolunu yapmış, oradan da bir tünel aracılığıyla Şiloha havuzuna (Yuhanna 9:7) su getirmiş olması olanaklıdır.

1880 yılında bir genç, bu tünelin yapılışını açıklayan bir yazı keşfetti. Bu yazı tünelin Şiloha havuzuna çıkışına yakın duvarına çizilmişti. 1890 yılında bu tarihsel eser yerinden çalındı, parçaları Yerusalemliler pazarında görüldü. Osmanlı yetkilileri, bu eseri İstanbul'daki Arkeoloji müzesinin korumasına teslim etti.

22:10 evleri saydınız: Evler, ya nüfuslarına göre her evin gereken askerleri göndermesi ya da vergi ödemesi için sayıldı.

duvarları pekiştirdiniz: Surları sağlamlaştırmak için belirli evler yıkılmıyordu. Surlara dayanan hiçbir özel ev, düşmanın kente girip çıkması için kolaylık sunamazdı. Surların onarılmasını engelleyen her ev yıkılmıyordu (2. Tarihler 32:5). Savaş sırasında ulusal güvenlik kişisel haklar yüzünden tehlikeye sokulursa, kişisel hakların kısıtlanması gerekir. Ulusal sorumluluk zaman zaman bu tür yöntemleri zorunlu kılar.

22:11 su hazinesi: (2. Tarihler 32:4,5,30)

Bu işi etmiş olana bakmadınız ve bunu çoktan tasarlayanı saymadınız: Dünya tarihinde hem geçmişte hem de bu dönemde Tanrı'nın eylemlerde bulunduğu unutulmamalıdır (5:12; 12:4). Bir olayın, rastlantı eseri ya da bir toplumun bilgece girişimlerinin sonucu olduğu söylenmemelidir. Tanrı'nın tarihte kendi adını yüceltmek için çalıştığı anımlıdır (10:5'le ilgili tüm notları inceleyin). Mesih inanlısı da dünyadaki olaylardan söz ederken her fırsatta Tanrı'nın adını bildirmelidir. Yazıldığı gibi: «Mesih'e ilkin umut bağlayan bizler Tanrı'nın yüceliğini övelim» (Efesliler 1:12).

Kral Hizkiya Tanrı'ya ümit bağlıyor, Tanrı'nın buyurduğu yaşam düzenini sürdürüyordu (2. Krallar 18:5,6). Asur'un Yerusalemliler'i kuşatması, Hizkiya'nın dayanıklılığını çetin bir denemeye uğrattı. Hizkiya bu durumda bile yılmadı (2. Tarihler 32:7,8).

Ne var ki, Kral Hizkiya'nın hizmetinde çalışanlar aynı cinsten değildi. Burada eleştirildiler. Tanrı için değil, kendi yararları için Yerusalemliler'i korumak istediler. Yerusalemliler, Tanrı'nın kentiydi, tapınağının konutuydu. Yerusalemliler için önemli olan bu değildi. Önemli olan, Yerusalemliler'deki kendi evleriydi, kentin zenginliğinden sağladıkları kazançlardı. Yerusalemliler'i bunun için güçlendirmeye çabaladılar. Tanrı'yı düşüncelerinde yüceltmediler, O'nun amaçlarını sormadılar. Bu aşağılık bir tavrıdır. Yüce Tanrı'yla ortak olabilecekleri yerde bu ayrıcalığı geri çevirerek bayağılığı yeğlediler.

Bu tutumla, sıkıntıda Tanrı'nın yardımını dileme gereksinimi duymamaları doğaldı. İşleri başarılı olunca da O'na şükretmek için zahmet etmediler. O'nun sağladığı doğal ayrıcalıklar için -- örneğin, kente akan bol su kaynakları için, kenti kuşatan dağlar için -- övgü sunmadılar. «Onlara ne yazık» diyen, kendini yoklasın! Yahudalılar'la kendi arasında benzer yanlar var mı? Onlar gibi, Tanrı'nın işlemlerini değerlendirmeyen, yardımını dilemeyen, sağladığı ayrıcalıklar için O'nu övmeyen ne denli zavallıdır!

12:12 o gün: «O gün»ün, Yerusalem'in en iyi vadilerinin savaş arabalarıyla dolu olduğu gün (22:7) olması gerekir.

Asur'un Yerusalem kapılarına dek gelmesi, Yerusalem yurttaşlarını tehdit etmesi, ancak Tanrı'nın izniyle oldu. Üstelik bu, Tanrı'nın tasarısıydı (22:11)! Tanrı neden bu olayı tasarladı? Amacı ne olabilirdi? Gururlu, Tanrı'ya gereksinim duymayan Yahuda halkını uyarmayı, onları günahattan döndürmeyi, O'na yaraşan bir yaşam düzeninde onları pekiştirmeyi öngörüyordu. Onları ezmek için dürtmüyordu. Onları sevdi, lütfunda onları uğraşmaya değer kişiler saydı. Onları süründükleri aşağılık durumda bırakmakla yetinemedi. Tanrı onları kurtarmak için gereken «zahmete» katlanmaya hazırdı.

ağlayışa ... çul kuşanmaya çağırdı: Tanrı Yahuda halkının, O'nun kutsallığını yansıtmasını istedi. Bunun gerçekleşmesi, Yahudalılar'ın günahattan dönmesine bağlıydı. Genellikle rahipler, halkı günahı bırakmaya çağırırdı (Yoel 1:13,14). Ne var ki, burada Tanrı Kendisi seçtiklerini tanrısal üzüntüye çağırırdı (2. Korintliler 7:8-11). Tanrısal düzene yükselmeleri için ilk adım, günahattan özgür kılınmaktı. Bu çağırışı geri çevirmeleri, en büyük iyilikbilmezlikti. «Ölücüye dek bu kötülük size bağışlanmayacaktır» (22:14), Rab diyor (5:11,12,14; Yeremya 18:11,12; 1. Korintliler 15:32).

Tarih boyunca Tanrı günahlıları günahı bırakmaya çağırır:

1. Peygamberleri aracılığıyla,

Hanok'tan Malaki'ye dek bütün peygamberler, «Yıkanın, temizlenin, gözümün önünden işlerinizin kötülüğünü atın; kötülük etmekten vazgeçin; iyilik etmeyi öğrenin» (Yeşaya 1:16) diyerek buyurdular.

2. Her çağın korkunç olayları aracılığıyla,

Bu olaylar gelecektekilerin gölgesidir (Matta 16:2,3).

3. Kutsal Yazı'nın aracılığıyla (Yeremya 26:3,13; Hezekiel 14:6),

4. Vaftizci Yahya aracılığıyla (Matta 3:1,2),

5. İsa Mesih ve öğrencileri aracılığıyla (Matta 11:20-24; Haberciler'in İşleri 3:19),

6. Çağdaş vaazlar aracılığıyla.

Ne yazık ki, bu dönemdeki vaizlerin birçoğu, günahın ağır sonuçlarından habersizmiş gibi kulağa hoş gelen ama etkisiz söylevler verir. Yunus gibi (Yunus 1:2,3) halkın günahını bildirmekten kaçınırlar (Hezekiel 3:18).

saç yolmak: Rahipler için saç yolmak yasa dışıydı (Tesniye 14:1-2). Ama rahip olmayanlar, derin üzüntüyü belirtmek için saç yoldu (15:2; Eyup 1:20; Amos 8:10; Mika 1:16). Çul kuşanmak gibi, saç yolmak da üzüntü belirtmek için kabul edilen bir davranıştı.

22:13 yiyelim ve içelim: Yahudalılar gerçeğe karşı direndiler. Kapıda bekleyen düşman her an kente saldırabilirdi. Kurtulmak için tek çare günahattan dönmektir ama Yahudalılar duymazlıktan geldiler. Tutumları ve tepkileri gerçekçi olmadıklarını kanıtladı.

çünkü yarın öleceğiz: Yahudalılar yiyip içmekle vicdanlarını yatıştıramazdı. İşte kurtuluş günü bugündür! Yarın ölecek olsalardı, bugün çabucak günahtan dönmeleri gerekirdi. Ama bunlar ölümle alay ettiler. Yaşam kısa kesilecekse, kalan saatleri eğlenceyle, yüreklerini sevindirmekle geçireceklerdi (Vaiz 11:9). Kimileri, bu dünyadan sonra yaşamın sürdürüleceğini kabul etmez. Kimileri de, o dünya eğer varsa, anlatılan yargıdan kuşkulandır. Bu tutumlar kişiyi yıkıma sürükler. Nuh'un günlerinde insanlar, yağmur yağmaya ve sular yükselmeye başlayınca dek yiyip içiyordu (Matta 24:37-39). Yahuda halkı da, önderleri de aynı yaşam felsefesini izliyordu. Bu bağlamda Şebna'nın görevden atılacağı anlatılır (22:15-21).

22:14 ölünceye dek bu kötülük size bağışlanmayacaktır: Kişi Tanrı'ya karşı direnebilir. Tanrı yolundan ayrılmayı seçebilir. Ama sorunlarla karşı karşıya geldiğinde, uzaklaşmış olduğu Tanrı'nın ona yardım etmeyeşine şaşırılmamalıdır. Kişi Tanrı'nın günahtan dönme çağrısını geri çevirmekte özgürdür, ama bu kararın sonucunu Tanrı'nın betimlediğini unutmamalıdır (Çıkış 34:7; Süleyman'ın Meselleri 14:12; 17:3; 19:2,3; 21:2). Üstelik günahtan dönme çağrısını çılgın eğlenceye çeviren, ölümüne dek bağışlanmayacaktır.

Öte yandan Tanrı'nın günahtan dönme çağrısına uyana ne mutlu! İsa Mesih, günahın cezasını yüklenerek tümüyle karşıladı. O, Kendisine iman edeni sonsuz güvende korur, yaşamında günahın yetkisini yok eder.

22:15 Orduların Rabbi: «Orduların Rabbi» İbranice'de, «Adonai Yehova Tsabaot»tur. Yeşaya, Tanrı için bu unvanı az kullandıysa da, bu bölümde beşinci, on ikinci, on dördüncü ve on beşinci ayetlerde geçer.

Orduların Rabbi şöyle diyor: Bu peygamberliğin ilk ve en basit uygulanmasında bir devlet memurunun görevden atılacağı ve bir diğerinin onun sorumluluğunu yükleneceği önceden bildirildi. Bu olayın o dönemde önem taşıdığı yadsınmaz. Ama Yahuda'nın ya da tüm insanların tarihi karşısında önemi düşüktür. Bu nedenle, bu olgunun arkasında ikinci bir uygulamanın var olduğu düşünülür:

1. Kimilerine göre, bu iki devlet adamı Tanrı'nın insanoğluluyla yaptığı iki antlaşmayı, eski ve yeni antlaşmaları anlatır.
2. Kimileri de, Şebna'yla Elyakim'in o dönemde Yahuda'da bulunan iki partiyi temsil ettiğini ileri sürer.
  - a. Birinci parti, Tanrı'ya güvenmeyen ama yalancı tanrılara tapınan uluslarla yaptıkları antlaşmalara güvenenlerdi.
  - b. Diğer, yalnızca Tanrı'ya ümit bağlayanlardı.
3. Bundan başka, Elyakim'i İsa Mesih'in tipi olarak görenler de vardır (22:22'la ilgili nota bakın).

Git, o kahyanın, kral evi üzerinde olan Şebna'nın yanına: Tanrı, bir devletin yükselmesi ve alçaltılması için olayları belirlediği gibi, bireyler yetki kazandığında ya da kaybettiğinde de etkindir. Yurttaşların birbirlerinden yetki kapmak için çekişmeleri ve egemenlerin bakanlar atadığı gibi olaylara doğal gözle bakılırsa, olup bitenler yalnızca insanların kararlarının bir sonucuymuş gibi görünür. Birini yükselten ve diğerini alçaltanın Tanrı olduğu unutulur (Mezmur 75:4-7).

Halk Şebna'yla ilgili peygamberliğin bildirildiği gibi gerçekleşmesini görecekti. Böylelikle halk, Tanrı'nın diğer bildirimlerinin gerçekleşeceğine güvenmek için inandırıcı bir kanıtı tanık olacaktı (Romalılar 15:4). Mesih inanlısı da Tanrı'nın geçmişte yaptığını göz önünde tutarsa, geleceğe ilişkin imanı güçlenir.

Yeşaya devlet görevlilerinin alçaklığını önceden açıklamıştı (1:23; 3:1-12). Şebna'nın suçu açıklanmadı. Kral Hizkiya tanrısal bir adamdı. Buna göre, büyük olasılıkla Şebna'yı hizmete o almadı. Şebna'nın karakteri Hizkiya'nın babası Ahaz'ın karakterine çok daha uygundu. Bunun için, Ahaz'ın Şebna'yı atadığı düşünülür (2. Tarihler 28:22-25).

o: «O» aşağılayıcıdır. Şebna'nın hor görüldüğünü vurgular.

kâhya: Kâhyalık, o dönemdeki devlet işlerinde kraldan sonra en yüksek aşama olduğu düşünülür (Tekvin 41:40; 1. Krallar 4:6; 18:3; 2. Krallar 18:18; 2. Tarihler 26:21). Kutsal Yazı devlet görevlisinin öngörülü olması gerektiğini öğretir. Ondan bilgelikten kaynaklanan, pratikte uygulanabilen mantıklı tasarılar bekler. Görevli toplumsal hareketleri önceden sezebilen ve gereken önlemleri alan bir kişi olmalıdır. Şebna'nın kâhyalık görevini savsaklaması, kendi ünüyle daha çok ilgilenmiş olması olanaklıdır (Aşağıdaki notlara bakın).

22:16 senin burada ne işin var: Şebna adının (36:3,11,22; 37:2; 2. Krallar 18:18), eski Suriye dilinden geldiği sanılır. Büyük olasılıkla Şebna, Yahudi değildi. Onunla birlikte devlet görevlisi olan Elyakim'le Yoah'dan söz edilirken babalarının adları bildirildi, ama Şebna'dan söz edilince babasının adı verilmedi (2. Krallar 18:18,37; 19:2). Şebna Yahudi değilse, Yahuda'nın devlet işlerinde neden görevlendirilmişti? «Senin burada ne işin var?» sorusu, Şebna'nın Yerusaleml'e tüzeli bağlantısı olmadığını belirtir.

Yüksek yerde kabrini kazdı, kayada kendine mesken oydu: Tanrı Şebna'ya bir peygamber gönderdi. Şebna, ileride günü gelince cenazesi için, ulaştığı düzeye uygun bir mezar yaptırdı. Ama Tanrı Şebna'ya, «Burada ne işin var?» diyerek Şebna'yı büyükleme konusunda azarladı.

İnsanlar neden mezar yaptırırlar?

1. İnsan ölüme karşı direnir.
2. İnsan öldükten sonra unutulmak istemez. Cansız bir taş aracılığıyla bile anımsanmak ister.
3. Bu çaba, insanın kendini beğenme, kendini yüceltme arzusundan gelebilir.

22:17 Rab seni şiddetli atışla atacaktır: Şebna yaptığı mezarı kullanamayacaktı, çünkü Tanrı onu sürgüne gönderecekti. Şebna zorlu bir kişiydi. Bu nedenle Tanrı onu şiddetle yerinden atacaktı.

Tanrı'nın birisi için tasarıları, o kişinin kendisi için planlarını önler.

1. İnsan plan yapmalıdır.
  - Hiçbir zaman geminin akıntıya bırakılıp sürüklenmesi önerilmez. İnsan hangi limana doğru gideceğini bilmeli, oraya en kısa yoldan varmak için elini dümen yekesinden çekmemelidir.
    - a. Planlamak, kaygı çekmeyi içermez (Matta 6:25-34).
    - b. Tarihte yalnız birkaç kez, insanların hiçbir eylemde bulunmamaları, salt Tanrı'ya güvenmeleri beklendi. Ne var ki, bu tür örnekler istisnadır.
      - 1). Musa'nın döneminde Kızıl Deniz'in açılması ve Mısırlılar'ın öldürülmesinde (Çıkış 14:13,14,21,22,27,28)
      - 2). Yeşu'nun döneminde Erden Irmağı'nda bir yolun açılışında (Yeşu 3:14-17)
      - 3). Meleğin Sanherib'in ordusunu yok etmesinde (2. Krallar 19:35,36)
  - 2. İnsanlar Tanrı'ya danışmadan plan yapmaya eğilimlidir. «Gideceğiz, yapacağız, kazanacağız» diyenler (Yakup 4:13-15); «çıkacağım, yükselteceğim, oturacağım» diyen şeytana benzer (14:13,14).

3. Kişi, Tanrı'ya danışarak ve güvenerek plan yapmalı. O'nun kendisini yönlendirmesine izin vermelidir (Yakup 4:15).

22:18 geniş bir diyara: Asur ya da Mısır anlamına gelebilir.

top gibi atacak: «Top gibi atılmak», kişinin kendi yönünü seçemediğini, kendisinden güçlü birine bağlı kaldığını, kendi güvenliğini sağlama alamadığını belirtir. Tanrı, Şebna gibi büyülenen herkesi alçaltır. Örneğin, araba savaşçısı (2. Krallar 7:19,20), Nebukadnetsar (Daniel 4:29-33), Hirodes (Haberciler'in İşleri 12:20-23).

saltanat arabaların orada olacak: Sözü edilen bu arabalar, Şebna'nındı. Ya Şebna'nın kaçması için araç olacaktı ya da düşmanın aldığı çapul mal olarak sürüldüğü yerde bulunacaktı.

22:19 seni memuriyetinden kovacağım: Sanherib'in saldırısına dek, Şebna yazıcı aşamasına indirilmişti. Bunu açıklayan ayetler, Elyakim'in Şebna'nın eski görevi, kâhyalığa yükseltildiğini ve Yoah'ın vakanüvis olduğunu bildirir (36:3,22; 37:2). Önceden yazıldığı gibi, Elyakim'in görevi olan kâhyalığın, o dönemdeki devlet işlerinde kraldan sonra en yüksek aşama olduğu düşünülür. Yoah vakanüvis olarak devlette yüksek aşamada bir bakandı. Zamanın olaylarını saptama görevini yüklenen tarihçiydi. Bununla birlikte, başbakanlık görevinde de bulunuyordu. Ayrıca kamu belgelerinin başmuhafızıydı. Bundan başka, güncel devlet işlemlerini sicil dairesinde kaydedirdi. Şebna yazıcı olarak eskisine göre düşük bir düzeydeydi. Yine de Başrahip'in saygınlığında olan değerli bir görev aldı. İletişim ve hazineden sorumluydu.³ Demek ki, Şebna'nın devlet görevinden tümüyle atılması daha sonra gerçekleşti.

Şebna'nın görevden atılması, şu durumları anımsatır:

1. Yakup'un Esav'ın yerini almasını (Tekvin 25:23,27-34),
2. Davut'un Saul'un yerine atanmasını (1. Samuel 15:26; 16:1,11-13),
3. Asur egemeni Ahaşveroş döneminde Haman'ın görevden atılması ve Mordekay'ın Haman'ın yerine yükselmesini (Ester 2:5-10:3).

22:19-20 kovacağım, alacağım, çağıracağım: 22:15'le ilgili nota bakın.

22:20 o gün: Şebna'nın kâhyalıktan atıldığı gün demektir.

kulum: Bu unvanın değeri için 20:3'le ilgili nota bakın.

Elyakim: İbranice'de «Elyâqîym», «yükseltmenin Tanrısı» demektir.

³Hizkiya, eski belgelerin kopyalarını yazmak ve yalnızca ağızdan ağza verilen bilgileri kaydetmek için yazıcıları görevlendirdi (Süleyman'ın Meselleri 25:1). Yazıcılar daha sonraları Yasa uzmanları olarak biliniyorlardı (Tenney, sayfa 599).

Elyakim'le İsa Mesih arasındaki benzerliklerin özeti:

<u>Elyakim</u>	<u>İsa Mesih</u>
1. Tanrı'nın uşağı (22:20)	1. Tanrı'nın seçme uşağı (42:1-4; 52:13; Markos 10:44,45)
2. Davut evinin anahtarı omuzunda olan (22:22)	2. Davut anahtarını kendinde bulunduran (Esinleme 3:7) ve ölümün ve ölümler ülkesinin anahtarları elinde olan (Esinleme 1:18)
3. Yahuda'ya ve Yerusalem'e baba olan (22:21)	3. Adlarından biri «Sonsuzluk Babası»dır (9:6)
4. O açacak ve kimse kapamayacak (22:22)	4. Açtığını kimse kapatamaz, kapadığını kimse açamaz (Vahiy 3:7).
5. Emin bir yere kakılmış kazık (22:23)	5. Sonsuzluğa dek Tanrı'nın sağında oturan (İbraniler 10:13)
6. Yücelik kürsüsü (22:23)	6. Büyük beyaz taht (Vahiy 20:11)
7. Babasının evinin bütün yüceliği onun üzerindedir (22:24)	7. Kendisine iman edenlere günahın bağışlanmasını ve sonsuz yaşamı armağan eder, kendi yüceliğini inanlılarla paylaşır (Yuhanna 1:12; 17:22; Filipililer 3:21)

22:21 giydireceğim, kuvvetlendireceğim: 22:23'le ilgili nota bakın.

cübbe: Birisinin cübbesini başkasına giydirmek simgesel bir eylemdi. Cübbeyi daha önce giyen kişinin görevi ondan alınır, kendisine cübbe giydirilen kişiye verilir. İlya, Elişa'nın üzerine cübbesini attı. Bununla İlya, görevlerinin Elişa'ya verildiğini belirtti (1. Krallar 19:19).

kuşak: Kuşak, Orta Doğu giyiminde önemli bir parçaydı. Kahinlerin giydiği kuşağa benziyordu (Çıkış 28:39). Her düzeyde kadın, erkek, büyük, küçük, kendine kuşak sarardı. Kuşağın inceliği, onu giyenin konumunu gösteriyordu. Kuşağın simgesel anlamı da vardı:

1. Tanrı'nın kişiyi güçlendirmesi (1. Samuel 2:4)
2. Kişinin sevinçle rahata kavuşması (Mezmur 30:11)
3. Kişinin gerçeğe donatılması (Efesliler 6:14)

Yerusalem'de oturanlara ve Yahuda evine baba olacak: Elyakim, sert zorba tipli birine hiç benzemedi. Tam tersine, sevecen bir baba gibi uşaklarının gereksinimlerini karşılayandı. Bu bakan ne denli sevimli, ne denli arzulanan bir önderdi. Ancak İsa Mesih egemenliğini kurunca dünya üzerinde bu nitelikte bir egemen olacak.

22:22 anahtar: Anahtar, Elyakim'e emanet edilen yetkinin simgesidir.

Davut evinin anahtarını onun omuzuna koyacağım, ve o açacak ...: Elyakim, açıkça Davut'un soyundan gelen, Tanrı-Adam olan İsa Mesih'in tipindedir (9:6). İsa Mesih Yuhanna'ya verdiği esinlemede, Yeşaya'nın Elyakim'i açıkladığı sözlerle kendini betimledi: «Kutsal olan, gerçek olan, Davut'un anahtarını kendinde bulunduran şu sözleri bildiriyor: O'nun açtığını kimse kapatamaz, O'nun kapadığını kimse açamaz» (Vahiy 3:7).

22:23 onu emin bir yere bir kazık gibi kakacağım: Tanrı Elyakim'i bakanlığa sağlam bir biçimde yerleştirecekti. Tanrı Mesih inanlılarının, hükümet görevlileri için dua etmesini ister (1. Timoteus 2:2). Başta bulunanlara boyun eğmelerini buyurur (Romalılar 13:1,2; Titus 3:1; 1. Petrus 2:13). Yakup Yusuf'u ağabeyleri üzerine yetkilendirdi. Ağabeyleri onun yetkisini yadsıdıysa da, er geç onu tanımak zorunda kaldılar (Tekvin 42:6,8,9). Direnmeye son vermekle onlar, Tanrı'nın onlardan esirgemiş olduğu kutsamaya kavuştular (Tekvin 42:2,25; 46:1-7; 47:1-6).

Devlet yetkilisi, Tanrı'dan yetki alır. Bu nedenle, O'nun iradesine göre yönetmelidir (Süleyman'ın Meselleri 8:15,16). Bu amaçla görevlerini yerine getiren her yönetici, Tanrı'nın yardımına bel bağlayabilir. Yüce Tanrı, Elyakim'i güçlendirdiği ve yetkiyle giydirdiği gibi, kendisinin Tanrı'nın temsilcisi olduğunu anlayan yöneticiyi de güçlendirir ve yetkiyle giydirir (22:21). Eğer Tanrı bu tür yetkilileri destekleyerek onaylamazsa, bunun nedeni toplumu kendi kötü arzularına teslim ederek yargılamak istemesidir (1. Samuel 8:7).

İnsansal yetkinin erdemi

1. Görevlerini yerine getirebilmesi için bir yetkilinin kişisel yaşamı da düzenli olmalıdır.
2. Yetkili bir kişi başkalarına ayrıcalık sağlayabilir.
  - a. Hizmet ettiği kişilerin durumunu iyileştirmek amacıyla etkisini kullanabilir.
  - b. Uygun gördüğü kişileri sorumlu görevlere atayabilir. Yaraşmayanların göreve alınmalarını önleyebilir (22:22).
3. Öte yandan anımsanmalı ki:
  - a. Yetkili bencil ya da Tanrı'dan bağımsız bir biçimde davranırsa, yetkisinin zararlı sonuçları olur.
  - b. Yetki yanlış ellerdeyse çok baskıya yol açabilir.
  - c. Yetki birdenbire geri alınabilir. Böylelikle yetkisinden soyunmuş kişi utanca ve sıkıntıya düşürülür.

Kutsal etkinin erdemi insansal yetkiden daha yüksektir.

Mesih İsa, öğrencilerine güç vaat etti (Matta 28:19,20; Haberciler'in İşleri 1:8). Ama bu güç, kişiyi yetkiyle zorlayarak değil, kutsallıkla etkileyerek onda kalıcı bir değişim oluşturacaktı (Markos 10:42-45). Öğrenciler günahlılara, onları günaha uşaklıktan özgür kılan salt Müjde'yi bildirdiler. Günahattan kurtulmuş olanları, aynı Müjde'nin gücüyle tanrısal bir yaşam sürdürmeye çağırdılar. Kutsallık ilkelerini çiğneyenleri uyardılar. Öğrencilerin öğretisi de, yaşamları da iki yönlü güçlü bir etki bıraktı. İsa Mesih'in onlara verdiği yetkiyi bu biçimde uyguladılar.

Mesih İsa'nın öğrencilerine bağışladığı ayrıcalık her dönemde, her Mesih inanlısına tanınır. İlk öğrencilerin öğretisini bugünkü Mesih inanlısı öğretir; onların yaşadığı yaşamı bugün Mesih inanlısı sürdürür. Tanrı'nın açıkladığı ve Mesih inanlısında yaşanan bu kutsal, sonsuz Müjde'nin yetkisi her insansal yetkiden ulu ve etkilidir. Her bir kişi, bu Müjde'ye karşı gösterdiği tepkiye göre kendi sonsuzluğunu kararlaştırır (Matta 21:44; Yuhanna 3:36; 2. Korintliler 2:15,16).

1. Tüm tarih boyunca insanların yalnızca çok küçük bir azınlığı yetki sahibi olabilir. Bundan da daha küçük bir kesim, yetkileriyle olumlu gelişimleri ortaya çıkarabilir. Ve tüm yetkililer arasından yalnız bir avuç dolusu insan tarih boyunca anımsanacaktır.
2. Ama her Mesih inancısı İsa Mesih'i tanıtarak, içinde yaşadığı toplulukla kendi çağdaşları üzerinde kutsal ve kalıcı bir etki bırakabilir. Bu etkiye yer veren kişi ruhsal gerçeğe kavuşur, günahının bağışlanmasını armağan olarak alır, sonsuz yaşam sahibi olur. Mesih İsa'nın benzerliğine dönüştürülerek yaşamının potansiyeline -- olanaklı olan en yüksek düzeyine -- ulaşır (Romalılar 8:29-30).

«Emin yere kakılmış kazık» dün, bugün ve yarın aynı olan İsa Mesih'i ve egemenliğini de betimler (Luka 1:33; İbraniler 12:28).

22:24 evinin bütün izzeti: Tarihin çoğu dönemlerinde bir ailenin onuru, çocuklarının sayısına göre artardı (Tekvin 15:5; Mezmur 127:4,5).

babası evinin bütün izzeti ... onun üzerine asacaklar: Elyakim, babasının evine, hem yüksek düzeydekilerle yetkililere hem de sıradan olanlara şan şöhret getirecekti.

kök sürgünleri, taslardan bütün testilere kadar: «Kök sürgünleri, taslar, testiler», Elyakim'in akrabaları arasındaki yüksek düzey görevlilerini ya da yaşlıları simgeler.

yan sürgünleri, bütün aşağılık kaplar: «Yan sürgünleri, bütün aşağılık kaplar», Elyakim'in akrabaları arasından önemli sayılmayanları simgeler.

22:25 emin yere kakılmış kazık o gün yerinden çıkacak: Tanrı Elyakim'i «emin bir yere kazık gibi» kakacaktı, ama yetki süresi bitince o da görevinden alınacaktı. Bu olay, Yerusalemlilerin İsa Mesih'e davranışını anımsatır. İsa Mesih ölmeden bir hafta önce Yerusalemlilere girişinde topluluk O'nu şükranla kabul etti, ama hemen sonra O'nun ölümünü istedi (52:14; 53:8; Daniel 9:26; Matta 21:1-11; 27:15-17,21-26; Markos 11:1-10; 15:11-15; Luka 19:29-40 23:13-25).

üzerindeki yük kesilip atılacak: Gün gelince Elyakim'in görevi (yükü) ondan alındı. İsa Mesih'in yükü dünyanın günahıydı (1. Petrus 2:24). Ölümü aracılığıyla bu yük ortadan kaldırıldı (53:5; 2. Korintliler 5:14,15; Koloseliler 2:14; 1. Yuhanna 2:2).

çünkü Rab söyledi: Tanrı sözünün güvencesi, yineden bu bölümde dört kez vurgulanır (22:14,15,25). Bu ayette iki kez, başlangıcında ve sonunda yinelenir.

Rüyet vadisinin bildirisi, Şebna'nın makam tutkusu, Elyakim'in kendi insansal yetersizliği ve Yerusalemlilerin önderlerinin düşüklüğü nedeniyle yıkıma uğramasıyla sona erdi.